

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: środa, 17, listopad 2021 22:47
Małgorzata Orłowska
Odsłony: 1188

Podczas posiedzenia Komisji Infrastruktury i Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, które odbyło się 16 listopada br, ocenie poddano funkcjonowanie ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.

Informacje w powyższej sprawie przedstawił Dyrektor Departamentu Planowania Przestrzennego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. „Ustawa krajobrazowa” w zakresie planowania przestrzennego wprowadziła dwa instrumenty: pierwszy to audyt krajobrazowy, natomiast drugi to uchwała krajobrazowa (uchwała reklamowa).

Audyt krajobrazowy to dokument o charakterze obligatoryjnym, uchwalany przez sejmik województwa. Dokument identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości. Audyt jest następnie wykorzystywany przy przygotowywaniu studiów i planów miejscowych.

Uchwała krajobrazowa to z kolei dokument fakultatywny, uchwalany przez gminy. Zadaniem uchwały jest ustalenie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy reklamowe oraz rodzaje materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane.

Ustawa zawiera także przepisy zapewniające egzekucję uchwał i nakładanie opłat.

Dyrektor departamentu podkreślił, że audyty krajobrazowe miały zostać uchwalone w terminie do trzech lat od wejścia w życie ustawy (do 11 września 2018 roku). Warunkiem ich sporządzenia było wydanie rozporządzenia wykonawczego, które pojawiło się późno, dlatego terminy sporządzenia audytów były przedłużane. Ostatecznie termin minie 15 marca 2022 roku, jednak już teraz Urzędy Marszałkowskie występują z wnioskami o przedłużenie terminów. Trudność w sporządzaniu audytów krajobrazowych polega też na tym, że są one sporządzane po raz pierwszy – pojawiają się problemy metodologiczne a urzędy nie dysponują odpowiednimi zasobami kadrowymi.

Jeśli chodzi o uchwały krajobrazowe tworzone na poziomie gminnym, to ministerstwo dysponuje dwoma źródłami informacji: badania statystyczne prowadzone przez GUS oraz monitoring w ramach departamentu planowania przestrzennego.

Do 19 lutego 2021 roku w 44 gminach przyjęto i opublikowano tzw. uchwałę krajobrazową. Przyczyną tak niskiej popularności uchwał krajobrazowych w gminach są zdaniem ministerstwa: niestabilność prawna uchwał (część uchwał jest uchylana w drodze rozstrzygnięć nadzorczych), obawa gmin przed dodatkowym obciążeniem administracyjnym i kosztem egzekwowania uchwał krajobrazowych, obawa przed uderzeniem w interesy lokalnych przedsiębiorców a także krótki czas obowiązywania przepisów. Zdaniem ministerstwa gminy nadają też małe znaczenie kwestiom ładu krajobrazowego.

Podczas dyskusji wyrażono zdumienie, że czas oczekiwania na wydanie rozporządzenia wyniósł aż cztery lata. Poddano pod rozagę podatek od powierzchni reklamowych. Wskazano, że opłata istnieje obecnie w pasie drogowym, ale często powierzchnie reklamowe ustawiane są poza pasem drogowym, nawet po środku pola. Posłowie zaznaczyli też, że dużą wolę w zwalczaniu uchwał krajobrazowych mają wojewodowie – za flagowe przykłady uznano Warszawę i Gdynię. Pytano, w jaki sposób ministerstwo wspomagało gminy w tworzeniu uchwał krajobrazowych. Zaznaczono przy tym, że gminy robią wiele w kierunku ochrony krajobrazu. Niektórzy posłowie poddawali w wątpliwość to, czy samorządy są

zainteresowane omawianymi przepisami. Wspomniano też o publicznych wydatkach na zabytki. Niektórzy posłowie byli zdania, że to nie samorządy są problemem, a ludzie obchodzący przepisy ustawy krajobrazowej. W dyskusji dobro o estetykę krajobrazu zostało też uznane za cywilizacyjny problem – padła propozycja, by kłaść na to nacisk również w szkołach edukując dzieci.

W dyskusji wybrzmiał także głos strony samorządowej – zwrócono uwagę, że ciężko winić samorządy województw za opieszałość w tworzeniu audytów krajobrazowych w sytuacji, gdy cztery lata trwało tworzenie stosownego rozporządzenia. Podkreślono, że przepisy dotyczące uchwał krajobrazowych są mało przejrzyste i regulacje wkraczają pomiędzy władzę publiczną i podmioty prywatne. Poproszono o pomoc ministerstwa w tworzeniu przepisów w gminach.